

Tekenschrift

DIT SCHRIFT IS VAN:

PLATEELBAKKERY
HAGA
35. Purmerend 1048
HOLLAND
M.H.

 NB
FAYENCE DE
PURMERENDE
HOLLANDE
1036 G DEC. FICW

PLATEELBAKKERY
HAGA
Purmerend
HOLLAND 33.
2009. B.

FAYENCE
DE
PURMERENDE
 1003 B
HOLLAND
A NB

 NB.
Science
de
Purmerende.
Hollande.
1093 Decoz. C.
H. F.

PLATEELBAKKERY
HAGA
Purmerend
HOLLAND

 H NB. B.
Fayence
de
Purmerende
Hollande
Dec: F
1014

 NB
FAYENCE DE
PURMERENDE
HOLLANDE C.W.
1002 D. DEC E

1099 NB DEC.
H. Fayence
de
Purmerende
Hollande

*Tekenschrift
van de
Stadstekenschool*

Het Purmerends Museum 75 jaar

Dit jaar bestaat Het Purmerends Museum 75 jaar. Om dat te vieren is speciaal voor jullie 'Het Tekenschrift' gemaakt. Het staat vol met foto's, voorbeelden en leuke tekenopdrachten om zelf te doen. Met dit tekenschrift willen wij de tekentraditie van de 'Stadstekenschool' weer tot leven brengen.

De Stadstekenschool

In Purmerend staat van 1826 tot 1957 de Stadstekenschool. Hier kun je een driejarige avondopleiding volgen. Jongens en meisjes (vanaf 12 jaar) krijgen er **gratis** les van beroemdheden als architect J.J.P. Oud en graficus Jac. Jongert. De opleiding wordt betaald door de gemeente Purmerend. Ieder jaar zijn er zoveel aanmeldingen dat je eerst een toelatingsexamen moet doen. Na hun opleiding gaan veel van de tekenaars en schilders werken bij één van de vier plateelbakkerijen in Purmerend.

Het woord plateel komt van het oude Franse woord 'platel' dat schotel betekende. In een plateelbakkerij worden schotels, borden, vazen en tegels van klei gemaakt. Ze worden stuk voor stuk helemaal met de

hand beschilderd tot prachtige kunstwerken. Je kunt ze bewonderen in de aardewerkzaal van het Purmerends Museum op de Kaasmarkt.

Het Tekenschrift

Met het tekenschrift kunnen jullie zelf, net als de Purmerendse plateelschilders van vroeger, weer gaan tekenen en schilderen.

Wanneer je goed naar de schotels, borden en vazen kijkt, kun je veel leren. Echt kijken is sowieso een prachtige manier om dingen te onderzoeken. Als je kijkt, zie je veel!

In dit tekenschrift staan veel kijkopdrachten die je in het museum kunt doen. Kom je ook? Vergeet dan vooral je Tekenschrift niet! Veel tekenplezier en graag tot ziens in het Purmerends Museum!

De Purmerendse Stadstekenschool

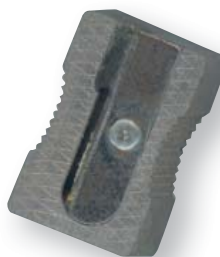
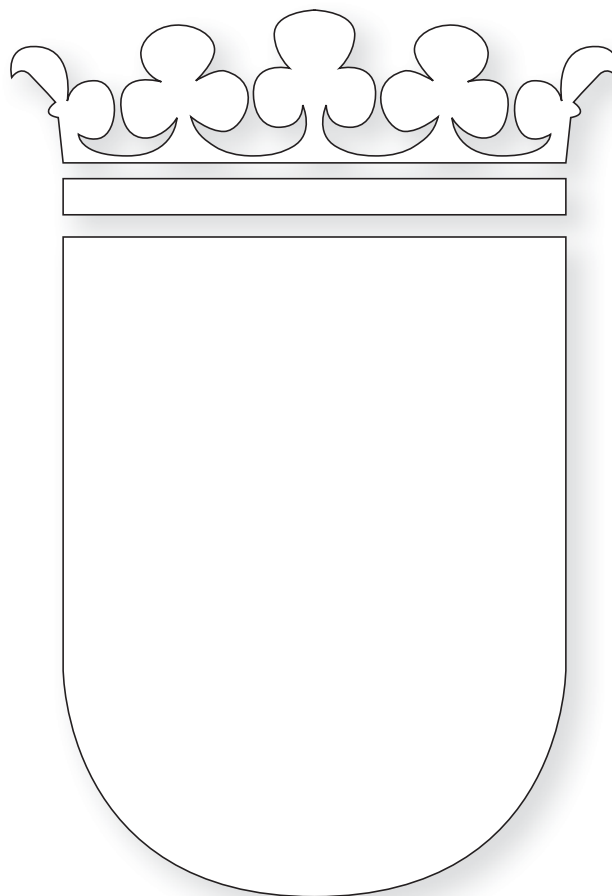
Boven de deur van de Stadstekenschool hangt een mooi tegeltableau. Op de tegels staat het wapen van Purmerend. De tegels zijn gemaakt in de plateelbakkerij van Jb Vet.

OPDRACHT 1

Teken het schild van het wapen van Purmerend zoals het op het tegeltableau staat.

De Purmerendse Stadstekenschool

Het wapen van Purmerend

Het wapen van Purmerend is niet altijd hetzelfde geweest. In het trappenhuis van het Purmerends Museum hangt een groot houtsnijwerk van het wapen van Purmerend.

*Wat zie je allemaal
in dit wapen van
Purmerend?*

OPDRACHT 2

Teken het schild van het wapen van Purmerend zoals dat op het houtsnijwerk staat.

Purmerends plateel

De Purmerendse handbeschilderde schotels, vazen en tegels zijn wereldberoemd. Tussen 1895 en 1907 zijn er maar liefst vier fabrieken die dit aardewerk maken. Omdat het in die periode gemaakt is, wordt het ook wel Jugendstil aardewerk genoemd.

Jugendstil

Jugendstil is een kunststroming vanaf 1890 tot 1914. Een kunststroming is een periode waarin mensen in een bepaalde stijl kunst maken. Tijdens de Jugendstil periode worden nieuwe dingen uitgetoetst. 'Jugend' betekent jeugd en 'stil' betekent stijl. Dus jonge stijl!

De Purmerendse plateelbakkerijen passen ieder op hun eigen manier de 'jonge stijl' toe. Plateelbakkerij **Brantjes** en **Huisenga** maken sierlijke ontwerpen met veel bloemen. Plateelbakkerij **HAGA** maakt juist aardewerk met hele strakke lijnen en vormen op een witte ondergrond. Plateelbakkerij **Vet** specialiseert zich niet alleen in de versiering van het aardewerk, maar ook in de afwerking. Gebruikelijk is

om het aardewerk te laten glanzen, bij **Vet** maken ze juist niet glanzend aardewerk, maar gebruiken ze ook een mat glazuur.

In het Purmerends Museum kun je de verschillende soorten aardewerk zien. Iedere vaas of ieder bord is een kunstwerkje op zich. In één vaas zit soms wel veertig uur teken- en schilderwerk.

De meeste plateelschilders uit die tijd hebben eerst een opleiding gehad aan de Stadsteken- school van Purmerend. In de opleiding wordt hen vooral geleerd om heel goed te kijken. Iedere les weer zei de leraar: "We gaan vandaag kijken, kijken én kijken!". Eerst kijken en dan pas starten met tekenen, ontwerpen en schilderen. Heb jij wel eens een pauze écht bekeken?

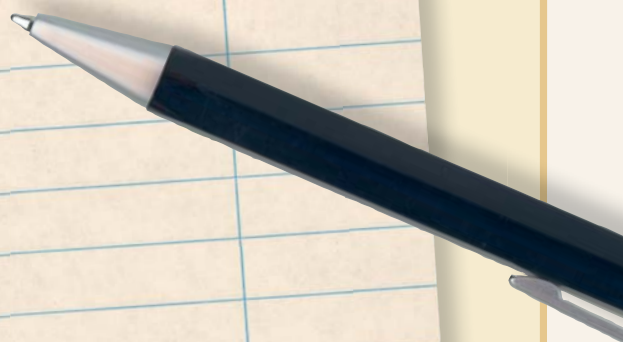
Jugendstil klok

In het museum staat dit klokkenstel.
Het is gemaakt door plateelbakkerij
Brantjes. Op het eerste gezicht
een mooie kleurige klok.
Maar als je beter kijkt,
zie je meer!

*Wat zie
je allemaal op
deze klok?*

Ik zie op deze klok geschilderd:

Hoe wordt plateel gemaakt?

- In een mal van gips (in dit geval een mal van een vaas) wordt vloeibare klei gegoten.
- Het gips van de mal zuigt het water uit de klei, waardoor er een dikker laagje klei aan de mal vast plakt.
- Na een tijdje wordt de mal leeggegoten.
- Het dikkere vastgeplakte laagje blijft in de mal.
- Het gips blijft het vocht uit de klei trekken, waardoor het kleilaagje steeds meer droogt en uiteindelijk krimpt en loslaat van de gipsmal.
- De mal kan dan geopend worden en de vaas kan er uitgehaald worden.
- Bovenop de vaas zit nog een gietrand. De gietrand wordt er afgesneden. Wanneer de vaas helemaal droog is, wordt deze helemaal glad gemaakt met een nat sponsje.
- De vaas gaat dan voor de eerste keer de oven in. Dit heet de biscuitbrand. De oven wordt wel 900 graden. De klei verandert dan in wit steen en wordt biscuit genoemd.
- Op het witte biscuit wordt een ontwerp getekend en vervolgens ingeschilderd.
- Dan wordt de vaas gedompeld in een grote bak glazuur of wordt de vaas gespoten met een spuitpistool in een spuitcabine (bovenaan op de oude foto op de eerste pagina kun je dat zien).
- Glazuur ziet er een beetje uit als melk. Na het glazuren is de schildering op de vaas niet meer te zien.
- De vaas wordt vervolgens voor de tweede keer gebakken. Dit keer nog heter, tot wel boven de 1000 graden. Het witte glazuur smelt en wordt doorzichtig als glas. Hierdoor komt de schildering weer tevoorschijn en krijgt de vaas een mooie glans.

*Vloeibare klei wordt
in de gietmallen
van gips gegoten*

*Iedere vaas wordt
helemaal met de
hand beschilderd*

Plateelbakkerij HAGA

De vaas van de vorige pagina is gemaakt door plateelbakkerij HAGA. Dit weten we omdat onder het aardewerk een fabrieksmerk staat. Zo kunnen we veel meer te weten komen. Naast het fabrieksmerk staan er ook vaak nummers en letters op. Het nummer geeft aan om wat voor model (vorm) of decor (ontwerp) het gaat. De letters geven de naam van de schilder aan.

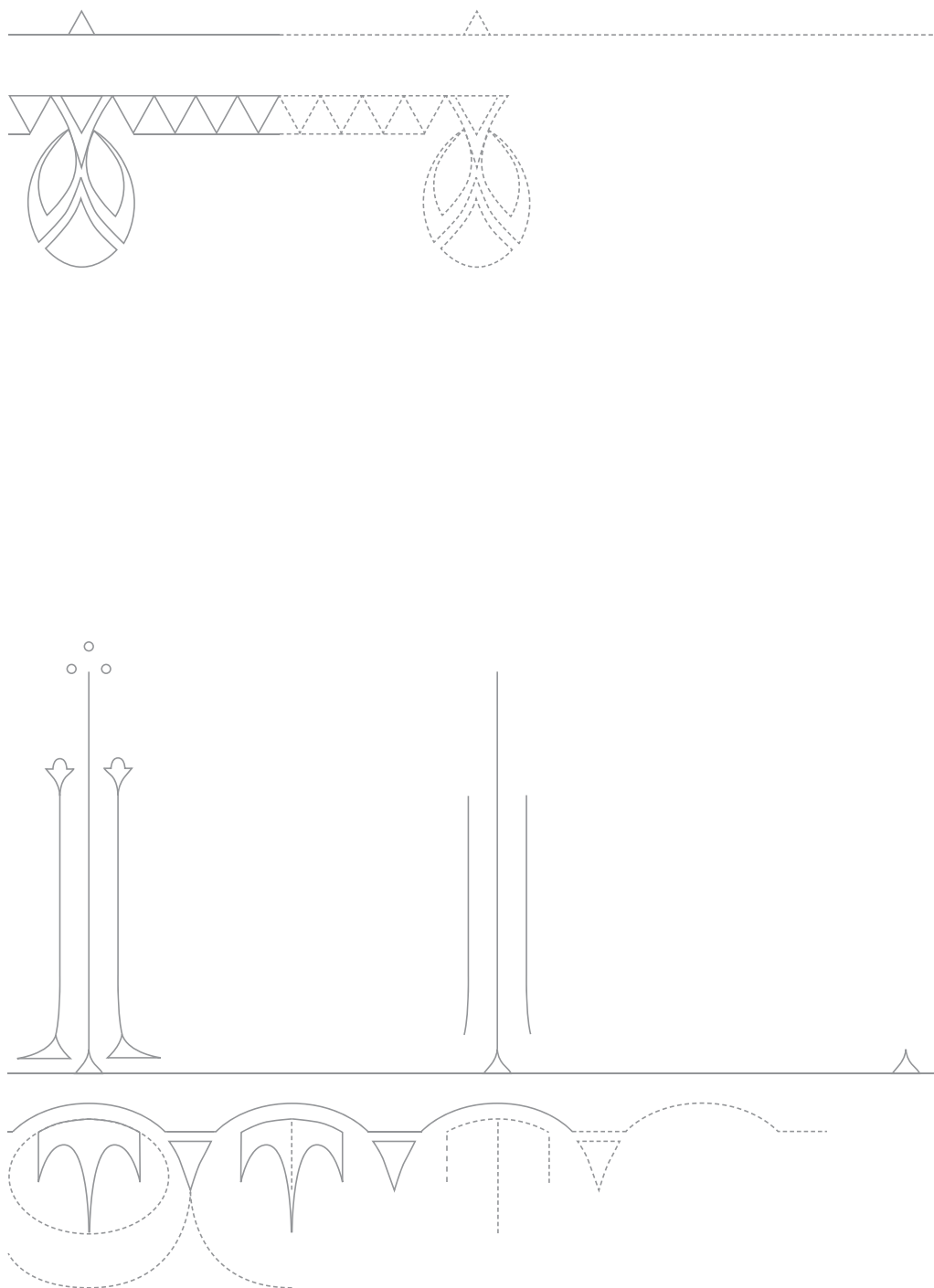
In de plateelbakkerij HAGA maken ze veel voorwerpen die met strakke vormen beschilderd zijn. Veel rechte lijnen, driehoekjes, ovalen en stippen op een lichte ondergrond. Dit wordt ook wel de lineaire stijl genoemd.

*Wie heeft deze
vaas geschilderd?*

TIP 1

Kijk eens ónder de vazen wanneer je in het Purmerends Museum bent. Via het glas natuurlijk hè. Kun je zien in welke fabriek de vaas gemaakt is? En door wie?

OPDRACHT 3

Een geometrisch patroon tekenen.
Teken op de pagina hierboven het
ontwerp van de HAGA-vaas door.

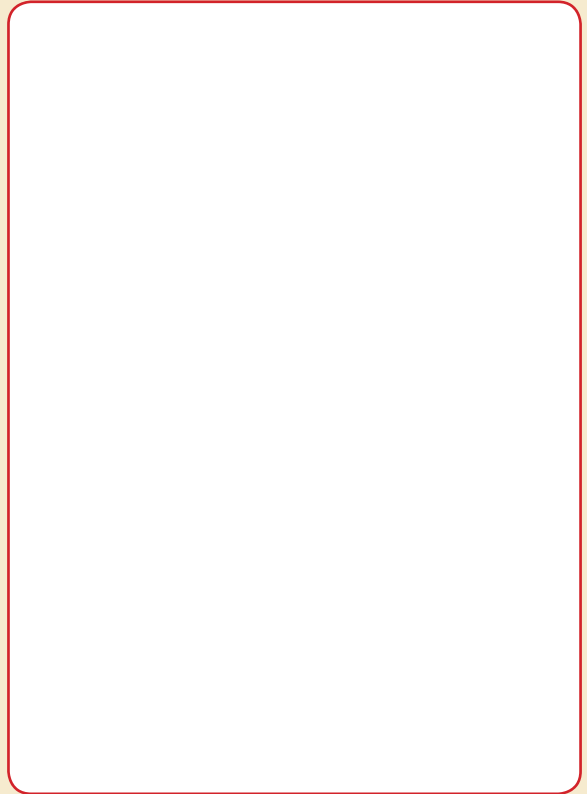
TIP 2

Je mag ook de liniaal en het
vormpje uit het sjabloon gebruiken
als hulpmiddel.

Het ontbijtservies van HAGA

Chris van der Hoef heeft voor plateelbakkerij HAGA een heel ontbijtservies ontworpen. In het museum zie je enkele stukken tentoongesteld staan.

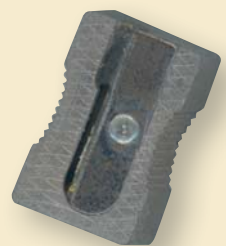
OPDRACHT 4

Teken in het vakje hierboven met potlood het patroon van Chris van der Hoef na.

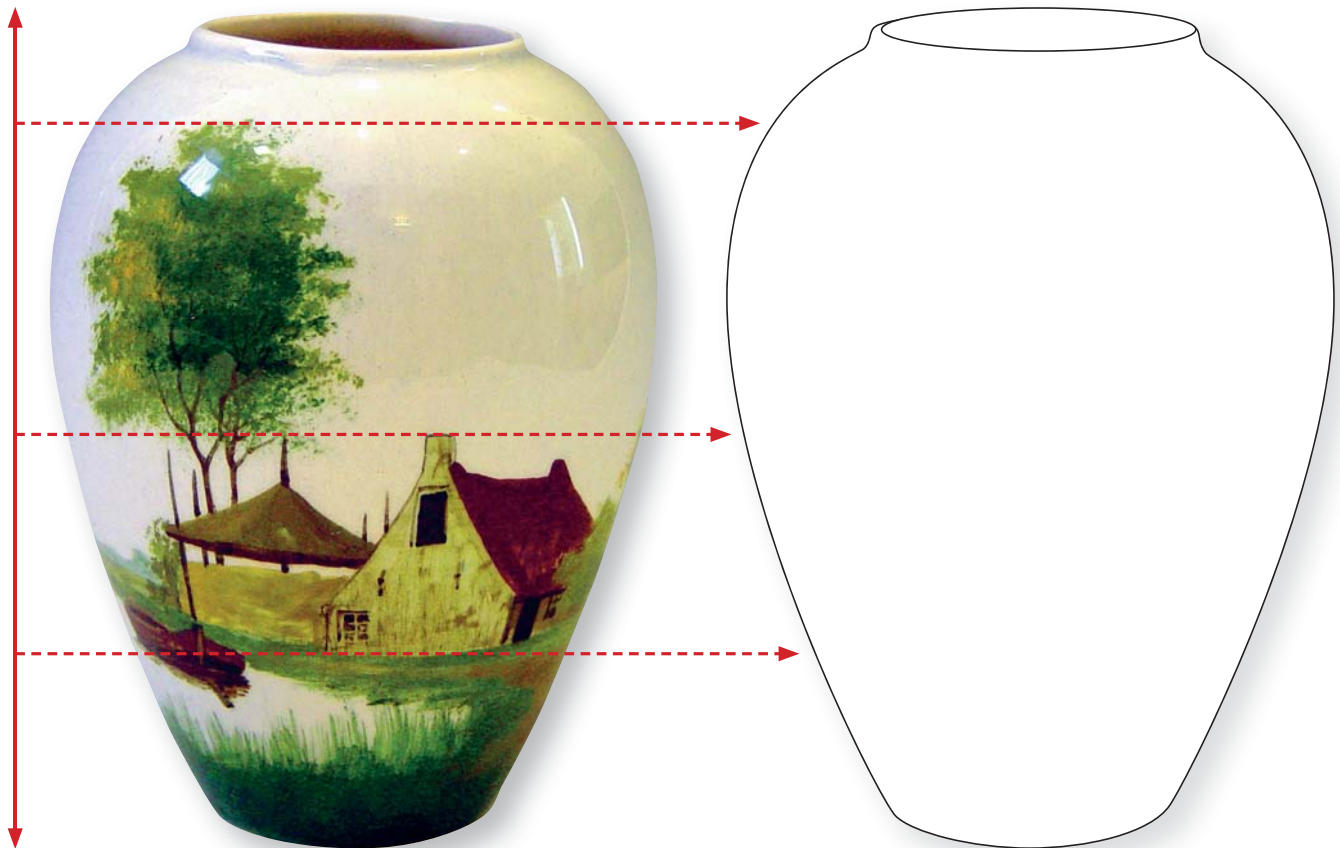
OPDRACHT 5

Ontwerp je eigen kopje in de stijl van Chris van der Hoef. Gebruik kleurpotloden.

De Hollandse landschapjes van HAGA

Plateelbakkerij HAGA maakt ook serie aardewerk met daarop typisch Hollandse landschapjes.

OPDRACHT 6

Teken met kleurpotlood dit landschapje in de lege vaas. Let op de verhoudingen. Zie je dat het dak van de boerderij ongeveer op de helft van de vaas zit? Tot waar komt de boom? Op welke hoogte begint de onderkant van de hooiberg en de boerderij?

TIP 1

De stippelpijlen kun je gebruiken als hulplijnen. Je kunt dan aangeven waar iets ongeveer komt.

Draken, insecten, vissen en vlinders

Chris Lanooy is een heel bekende ontwerper. Hij maakt voor HAGA een serie vazen met draken, insecten, vissen en vlinders. Hij experimenteert met lusterglazuur, dit is een metaalachtig glazuur met een parelmoer glans.

OPDRACHT 7

Je ziet hier de nek van een draak, maar zonder kop. Fantaseer en teken zelf een drakenkop erop.

TIP 2

Laat je inspireren door de drakenkoppen van Chris Lanooy

De beelden van HAGA

HAGA maakt, behalve borden en vazen, ook beelden van mensen en dieren. Ook deze worden gegoten in een gipsmal en met de hand beschilderd. Ze zijn dus nooit helemaal precies hetzelfde. In het museum staat dit beeld.

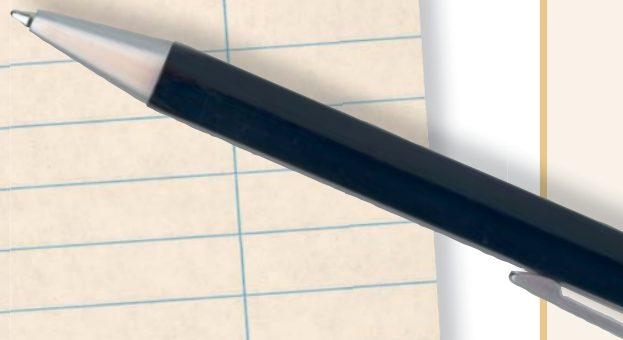

*Wat is deze
man eigenlijk
aan het doen?*

OPDRACHT 8

Teken in het lege vak op de volgende bladzijde het beeld van de zittende man.
Waar zou hij aan denken?

De zittende man denkt aan:

WED. N. S. A. BRANTJES & Co

Het aardewerk van plateelbakkerij **Brantjes** herken je aan de kleurige versiering.

De ontwerpers laten zich inspireren door de natuur. Zo zie je op de onderstaande vaas bloemen, bloemknoppen en bladeren die sierlijk over de vaas kronkelen.

Niet alleen de bloemen en bladeren hebben een kleurtje gekregen, maar ook de vlakken ertussen. Deze tussenvormen zijn op verschillende manieren ingeschilderd. Soms een beetje doorzichtig (bijvoorbeeld de lichtblauwe vlakken) en soms ondoorzichtig (de donkergroene vlakken). Er zijn ook vlakken die opgevuld zijn met patronen (rondjes, stippeltjes). En kijk eens naar het gele kronkelrandje om de rood-bruine bloem. Het gele randje zorgt ervoor dat de bloem nóg meer opvalt.

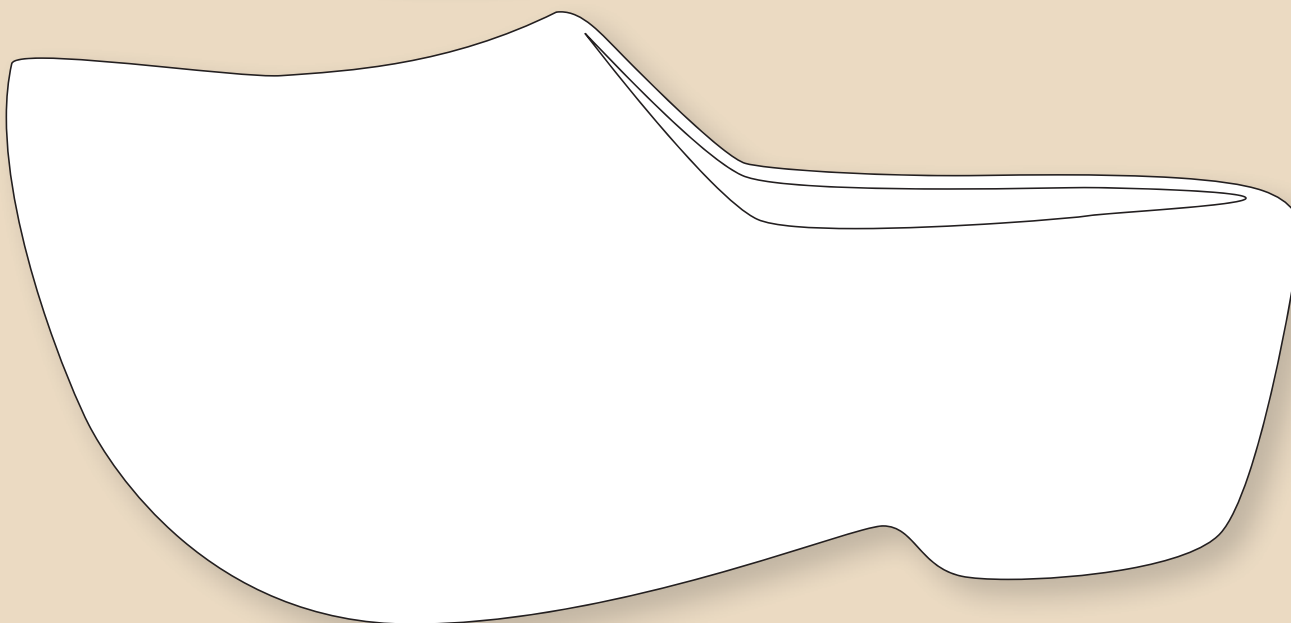

OPDRACHT 9

Probeer in de rode kaders twee verschillen manieren uit om een vlak op te vullen.

Arceren

In een speciale serie aardewerk vult plateelbakkerij Brantjes de vormen en vlakken in met hele dunne lijntjes, stippeltjes, rondjes en streepjes. Dit noemen we arceren.

OPDRACHT 10

Maak met de arceertechniek een eigen ontwerp op het klompje.

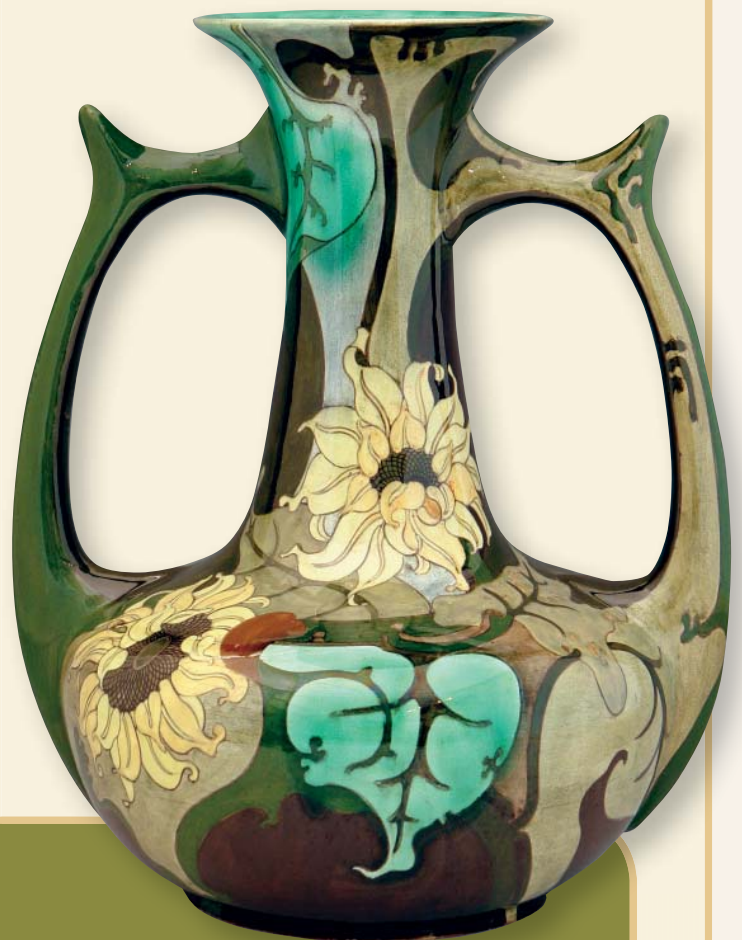

Bloem en blad

Een decorontwerper begint vaak eerst met het bestuderen van bijvoorbeeld een bloem.

Er wordt goed gekeken naar de vorm van de bloem, naar de vorm van de blaadjes, naar het hart van de bloem, naar de bloemknoppen en naar de stampers en de meeldraden.

Na het kijken maakt de ontwerper schetsen van de bloem en daarna het ontwerp voor de vaas.

OPDRACHT 11

Teken in het ene vakje een blad en in het andere vakje de vorm van een zonnebloem.

De vazen Wed. N.S.A. Brantjes & Co

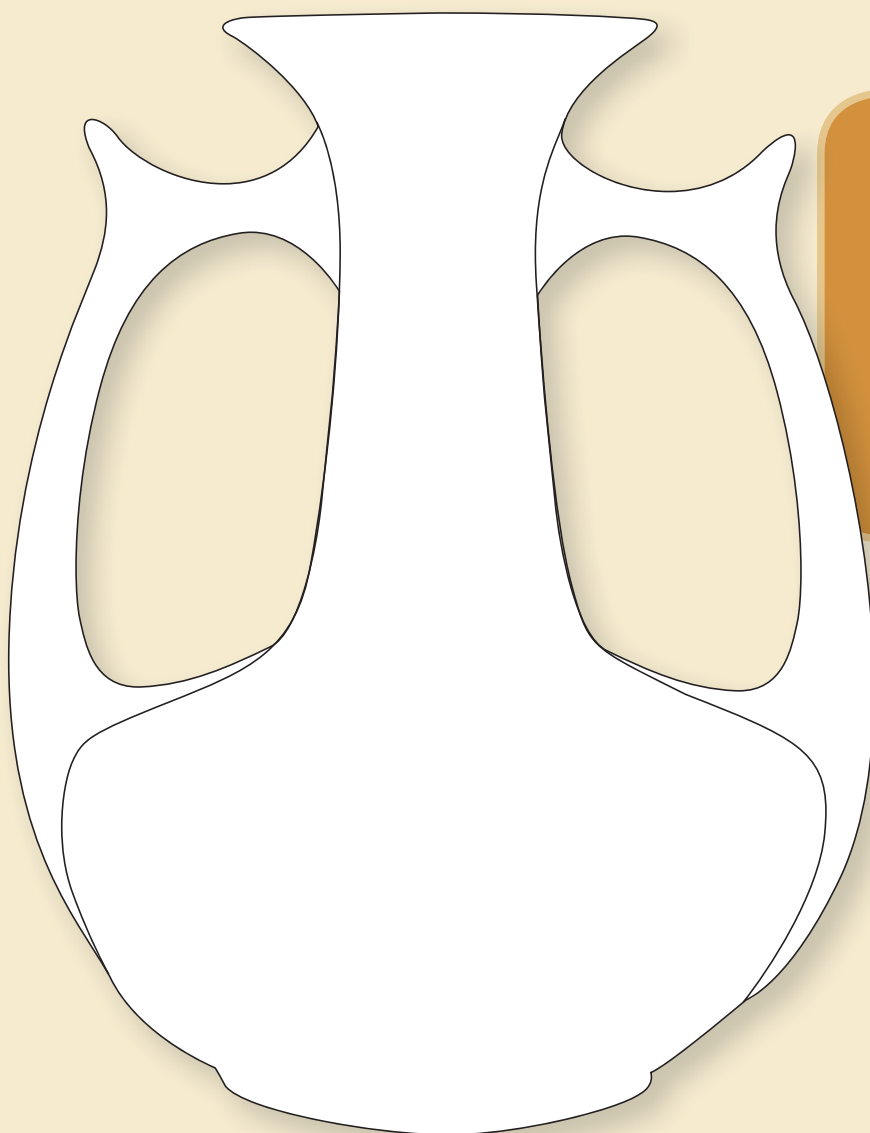
De vazen van Brantjes hebben vaak hele bijzondere oren. Die worden in een aparte mal gegoten en er later aangezet. Zo kunnen ze ook afwisselen: dezelfde vaas met één oor, met twee oren, zonder oren of met een heel ander soort oor. Dezelfde vaas ziet er op zo'n manier steeds anders uit.

TIP 1

Zoek in het museum een zelfde vaas met verschillende oren.

TIP 2

Speel met verschillende vormen (bloemen, knoppen, bladeren). De ruimte tussen de vormen kun je op verschillende manieren opvullen. Gebruik je fantasie!

OPDRACHT 12

Maak in de vaas hierboven je eigen ontwerp.

Een bord van Brantjes

Plateelbakkerij Brantjes maakt ook een aantal voorwerpen met daarop de afbeelding van een gezicht, een portret.

OPDRACHT 13

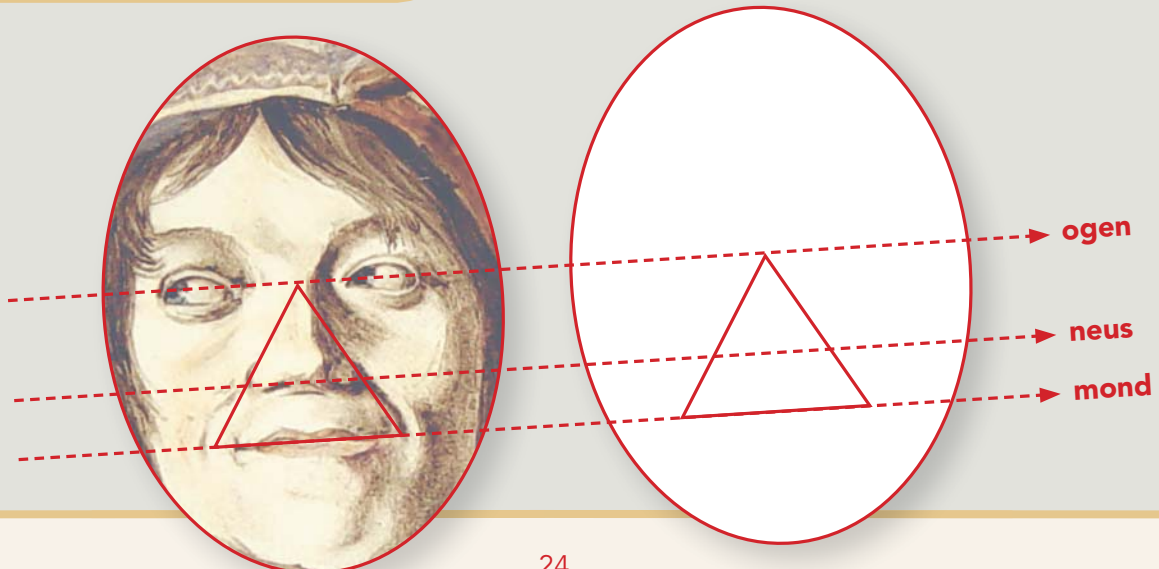
Teken op de pagina hier-naast een portret. Van jezelf of van een ander en versier de rand.

TIP 1

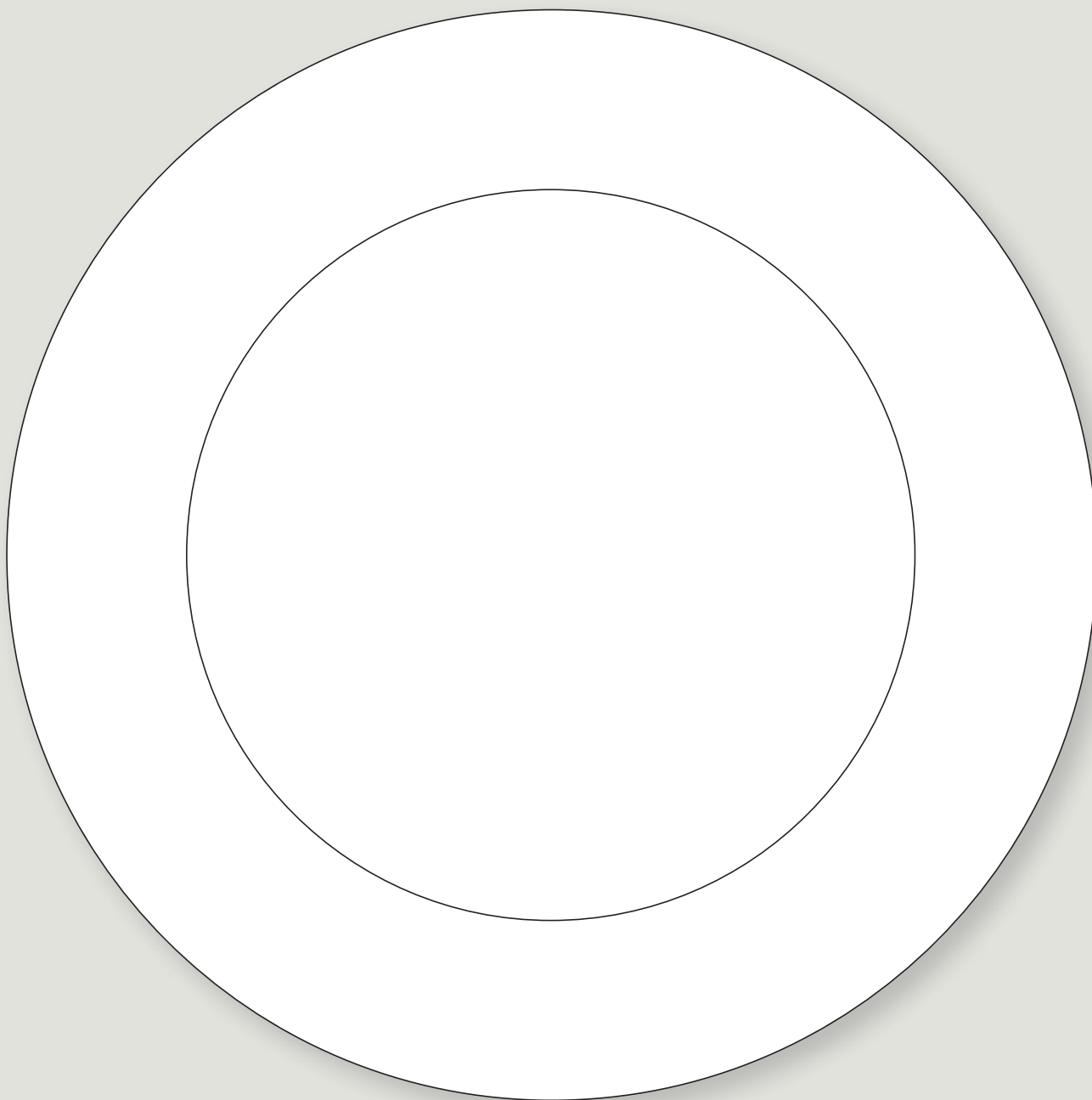
Wat handig is om te weten is dat bij de meeste mensen de ogen op de helft van hun gezicht zitten. Kijk maar eens naar het gezicht van andere mensen of bekijk je eigen gezicht in de spiegel. Teken eerst de vorm van het hoofd, trek halverwege een horizontale lijn en begin daar de ogen te schetsen.

Een bord van Plateelbakkerij Brantjes met een portret naar 'De Luitspeler' van Frans Hals uit 1623.

Gezichten en portretten

TIP 2

Gebruik een foto of vraag iemand die voor jou model wil zitten. Voor een zelfportret kun je natuurlijk een spiegel gebruiken om jezelf goed te bekijken. Om de rand te ontwerpen kun je gebruik maken van het sjabloon. Daar staat een indeling op om een cirkel in gelijke vlakken te verdelen en er zijn verschillende vormen die je kunt gebruiken.

Jb Vet & Co

Plateelbakkerij Vet maakt twee soorten aardewerk.

De ene serie is met een witte ondergrond in floraal-lineaire stijl, met bloemen en sierlijke lijnen. Het glazuur van dit aardewerk is mat, dus het glanst niet.

De andere serie is vol geschilderd met vormen en vlakken. Veel roodbruine en groene kleuren. Deze serie is glanzend geglaazuurd.

*Welke klok
vind jij het mooist?
Waarom?*

Ik vind de mooiste klok:

Geschilderde klokken

OPDRACHT 14

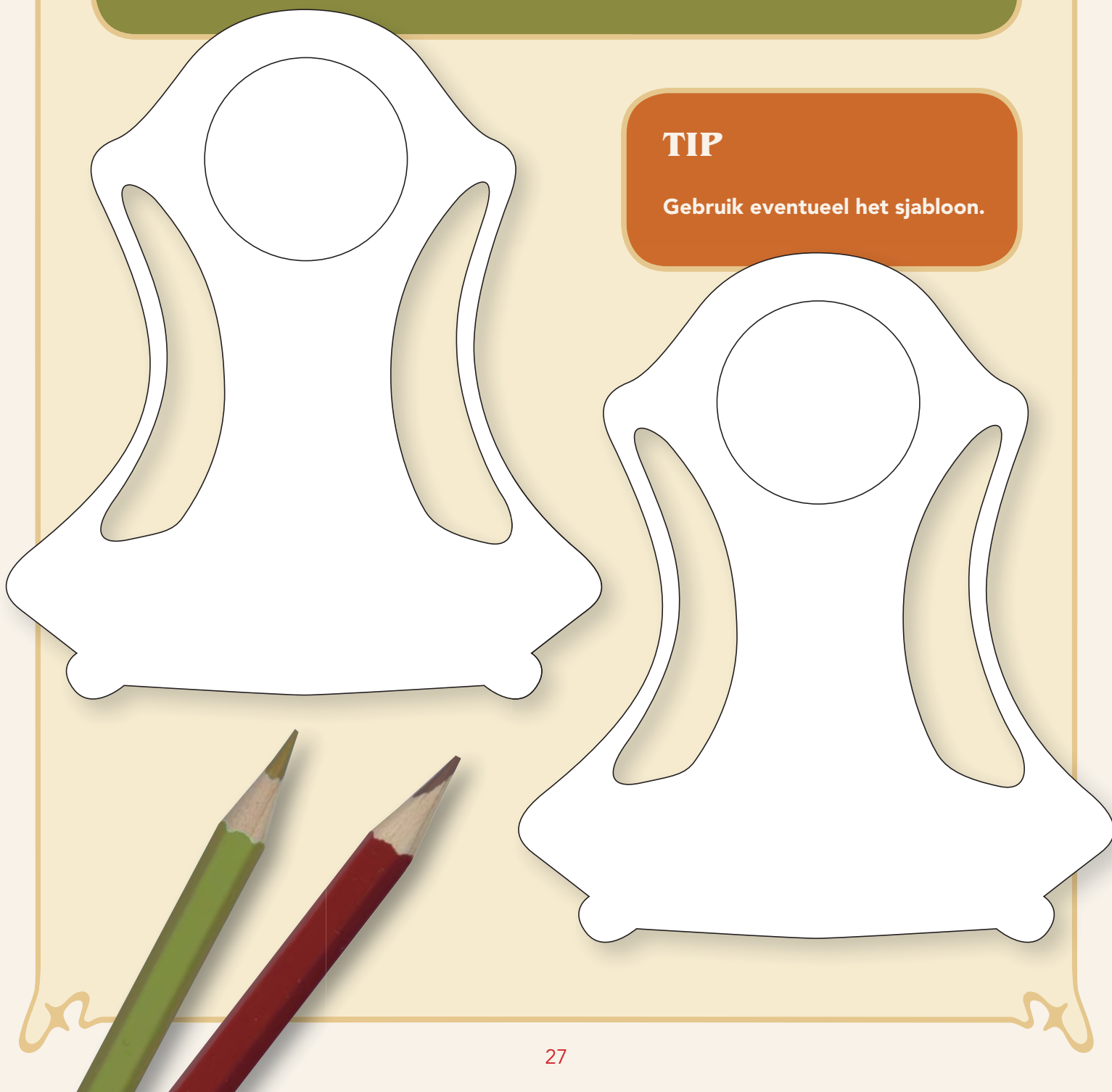
Je ziet hier twee lege klokken.

Maak in de eerste klok een ontwerp in floraal-lineaire stijl, dus met met bloemen en lijnen. Laat je inspireren door de witte serie van plateelbakkerij Vet.

Maak in de tweede klok een ontwerp met vormen en vlakken. Kleur de klok in met donkere kleuren. Laat je inspireren door de donkere serie van plateelbakkerij Vet.

TIP

Gebruik eventueel het sjabloon.

Mart Stam

Het Purmerends Museum heeft niet alleen maar Purmerends Jugendstil aardewerk. Op de eerste verdieping kun je kennismaken met **Mart Stam**, een beroemde architect die in 1899 in Purmerend is geboren. Mart Stam volgt onder andere de opleiding aan de Purmerendse Stadstekenschool.

In het museum staat een model van de **Dokter Maatsbank**. Mart Stam ontwerpt de bank in 1926 als gedenkteken voor huisarts Maats. Het is een strakke buitenbank van beton met een plantenbak en spijlen waarlangs de planten omhoog kunnen klimmen. In 2010 heeft Hans van Houwelingen de bank nagemaakt. Je kunt hem zien staan naast het stadhuis van Purmerend.

De bank in het Whereplantsoen, 1926

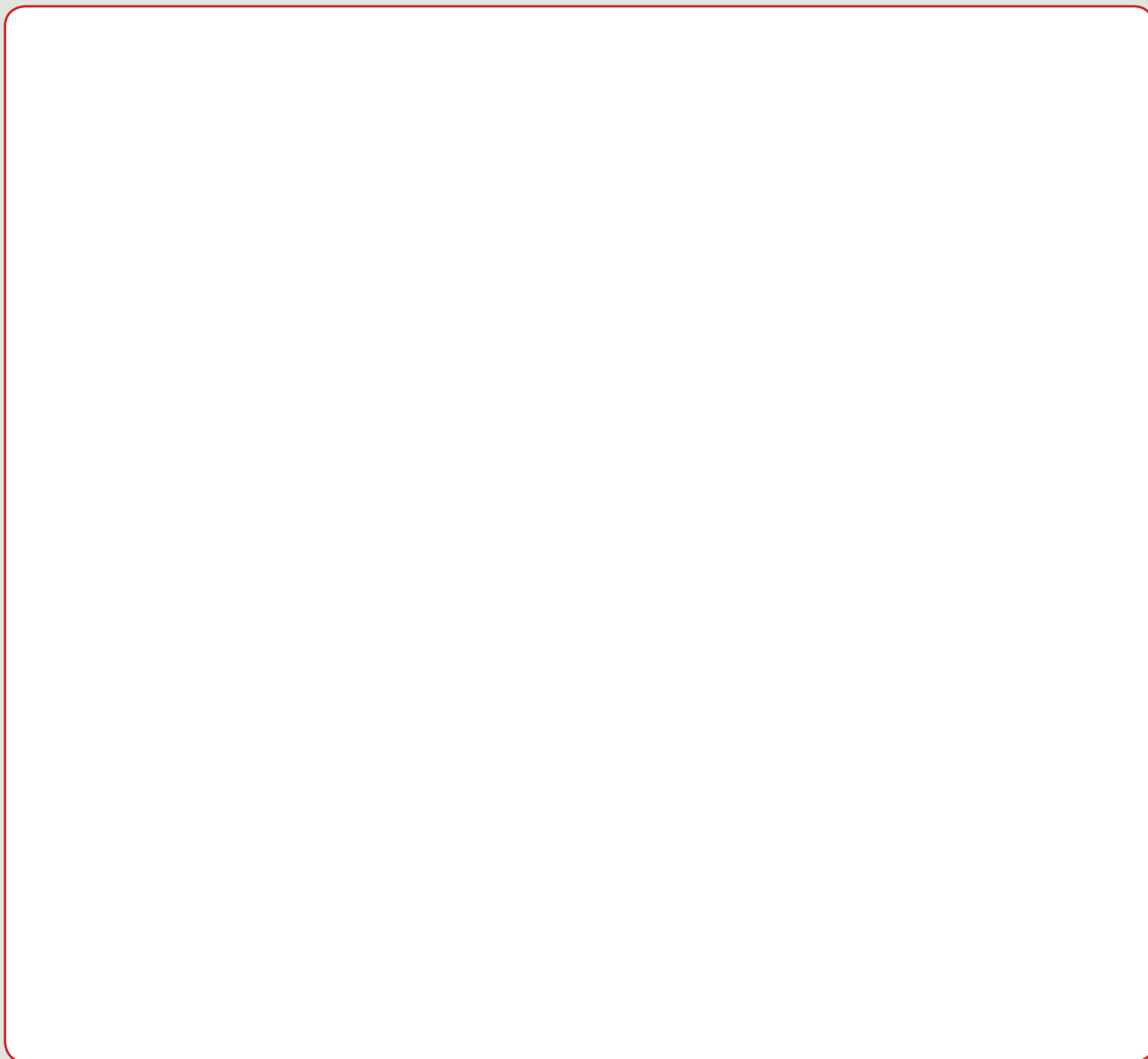
Schetsontwerp van Mart Stam

De replica naast het stadhuis van Hans van Houwelingen

Ontwerp voor een buitenbankje

OPDRACHT 15

Ontwerp een buitenbankje in de stijl van Mart Stam.

Werk alleen met rechte lijnen, vierkanten, rechthoeken en balken.

TIP

Gebruik het sjabloon of een liniaal.

Je kunt ook een ontwerp maken met stroken papier. Stroken papier kun je lekker schuiven, net zo lang jij vindt dat ze goed liggen. Dan plak je ze pas op.

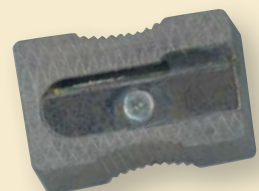
Jac Jongert

Jacob (Jac) Jongert, geboren in 1883, is een veelzijdig kunstenaar, die ook lesgeeft aan de Purmerendse Stadstekenschool. Jongert is van alle markten thuis. Hij ontwerpt letters en illustreert affiches en boekomslagen, maar ontwerpt ook meubels en glas in lood.

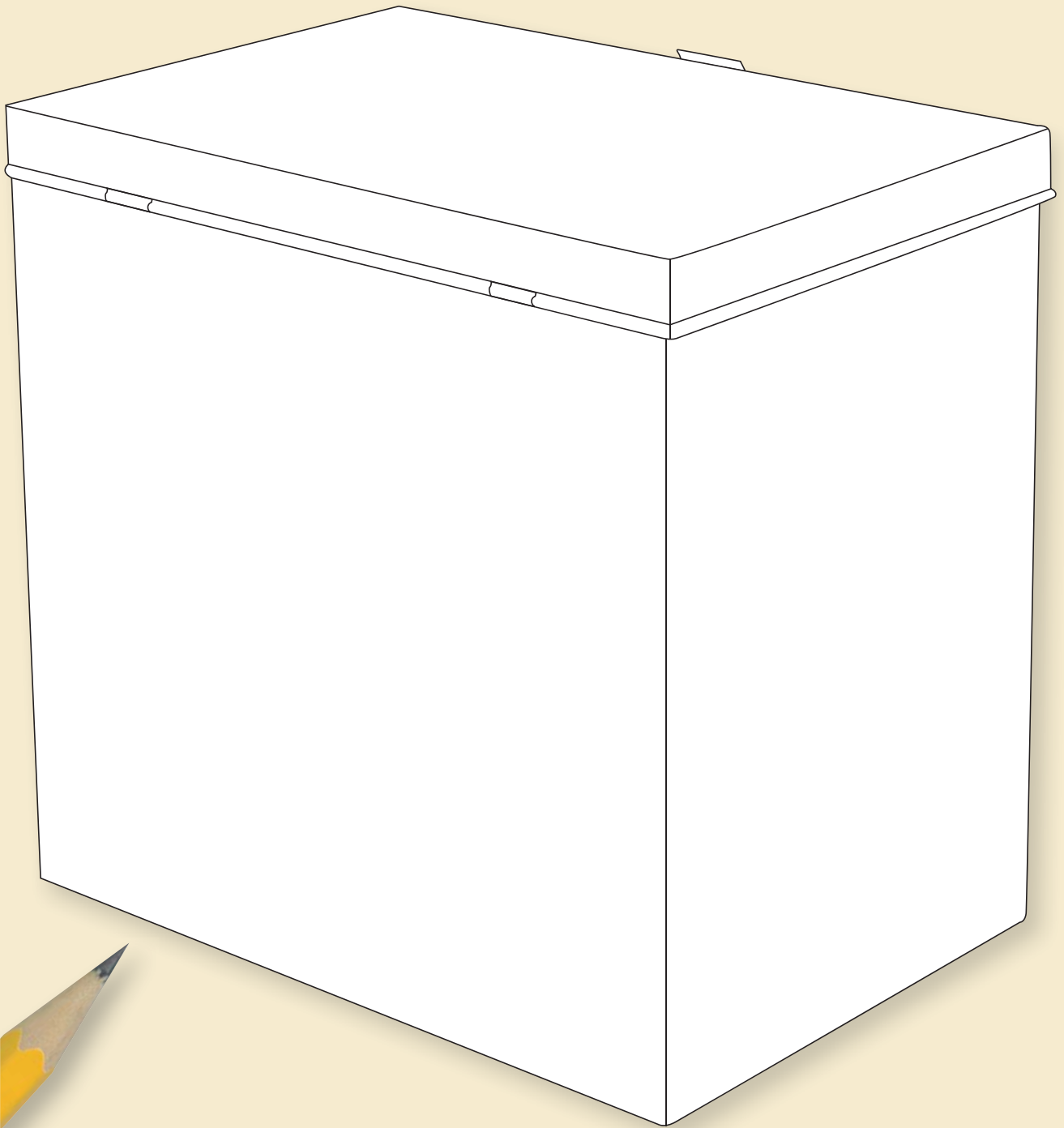
Voor de firma Van Nelle heeft hij deze beroemde koffieblikken ontworpen. De vormgeving bestaat uit strakke letters en krachtige kleuren.

Portret Jac Jongert

Reclame-ontwerp voor op een blik

OPDRACHT 16

Maak zelf een reclame-ontwerp voor dit blik. Wat zit er in het blik? Teken dat er met mooie letters op.

Het kasteel van Purmerend

Op de bovenste verdieping van het Purmerends Museum zie je een maquette van **Slot Purmersteijn**.

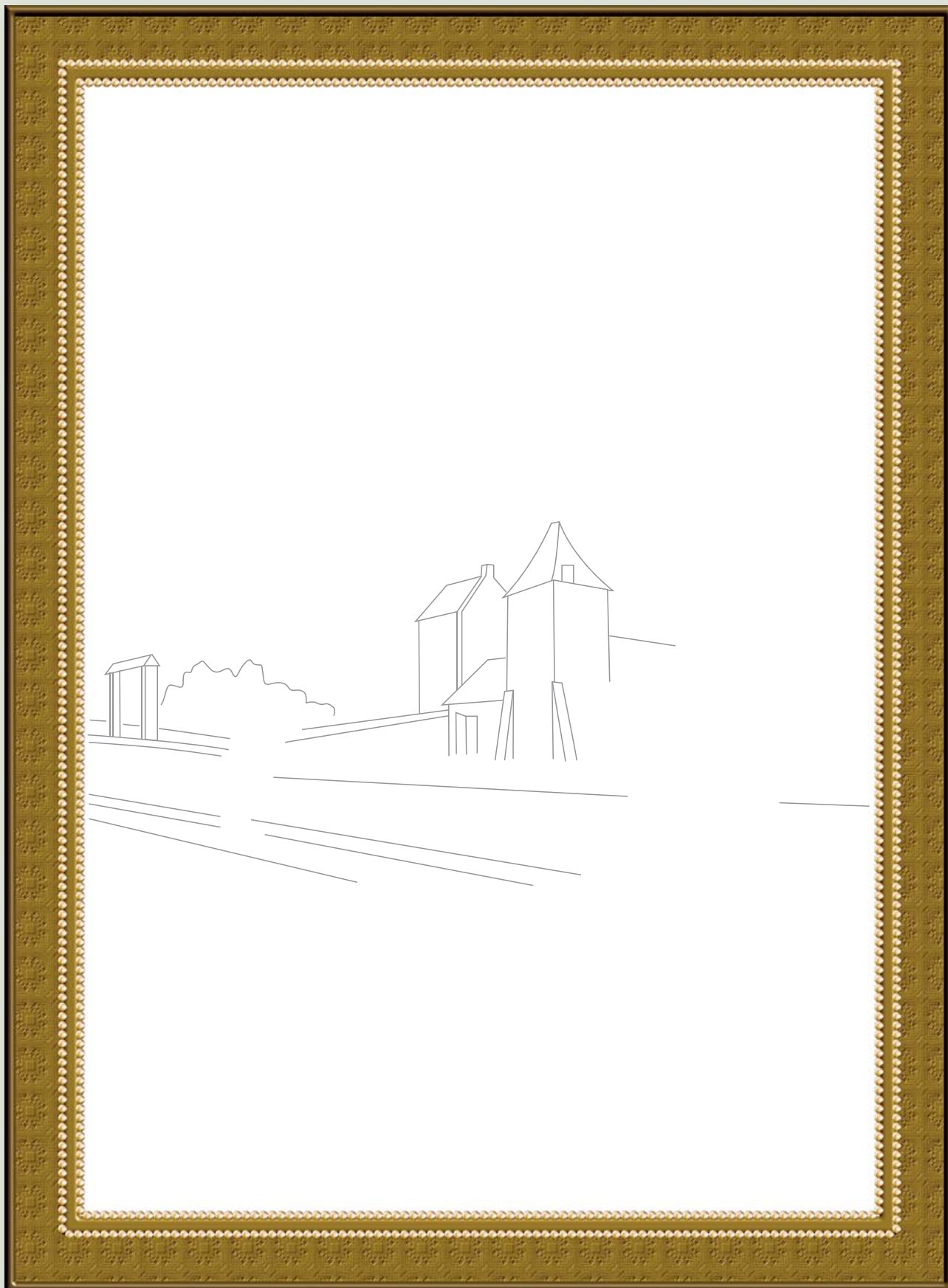
Zeshonderd jaar geleden wordt dit kasteel in Purmerend gebouwd. Bij parkeerplaats Slotplein kun je nog zien waar de torens van het slot hebben gestaan. In het museum hangen drie schilderijen waarop het kasteel geschilderd is.

OPDRACHT 17

Maak op de rechter pagina de tekening van Slot Purmersteijn met potlood af en kleur deze in. Kijk hierbij goed naar het schilderij hierboven.

Teken Slot Purmersteijn

DE EINDOPDRACHT: DIT IS EEN PRIJSVRAAG!

Maak hiernaast een ontwerp voor een schotel.

Denk aan ALLES wat je in dit Tekenschrift geleerd hebt en gebruik dat. Achterin dit schrift vind je een sjabloon dat je kunt uitknippen en waarvan je de vormpjes kunt omtrekken in bijvoorbeeld de rand van het bord. Maar je mag ook lekker je fantasie gebruiken!

Wanneer je ontwerp klaar is, schrijf je je naam en je adres eronder. Knip de pagina uit op de stippellijn en lever je ontwerp in bij het Purmerends Museum.

Een jury zal het meest bijzondere ontwerp uitkiezen.

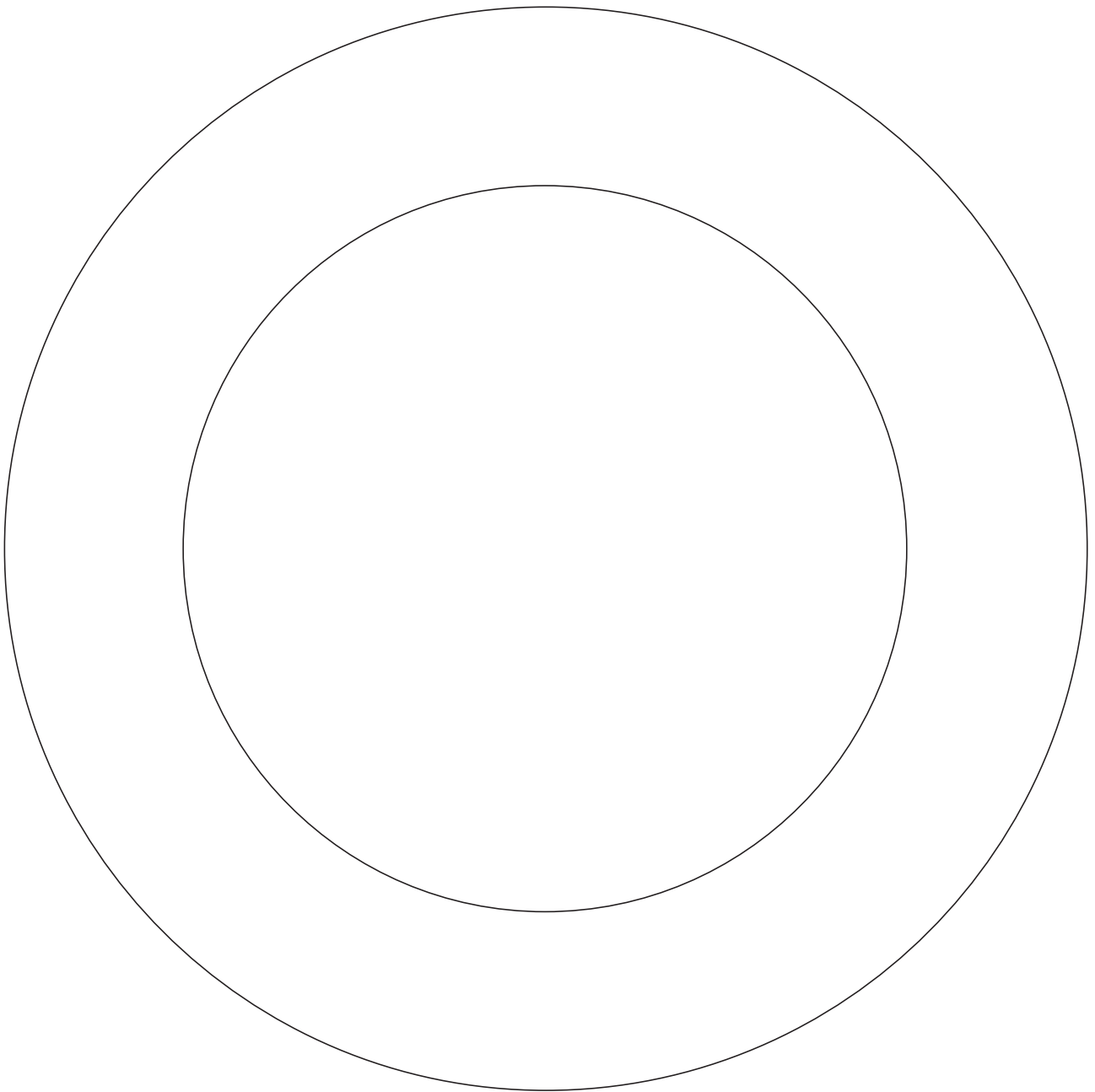
De schotel met het winnende ontwerp wordt vervolgens tot een échte aardewerk-schotel gemaakt. De schotel wordt tentoongesteld in het museum en officieel onthult. Het is belangrijk dat iedereen weet dat Purmerend jong talent heeft. Het kan zomaar zijn dat jij dat bent!

De winnaar krijgt naast het eigen unieke plateelkunstwerk ook nog een rondleiding om nooit te vergeten door het museum. De makers van dit boek, Jolanda en Mirjam, nemen jou en je hele familie mee op reis in het museum.

Wanneer je alle tekenopdrachten hebt gemaakt, mag je je Tekenschrift komen laten bewonderen bij de baliemedewerker in het museum. Je krijgt een officieel persoonlijk getuigschrift met je naam en een stempel erop mee naar huis.

Ontwerp voor een schotel

Naam:

Adres:

Postcode: **Plaats:**

Emailadres: **Telefoonnummer:**

School: **Groep:**

Lever jouw ontwerp voor een schotel in bij:

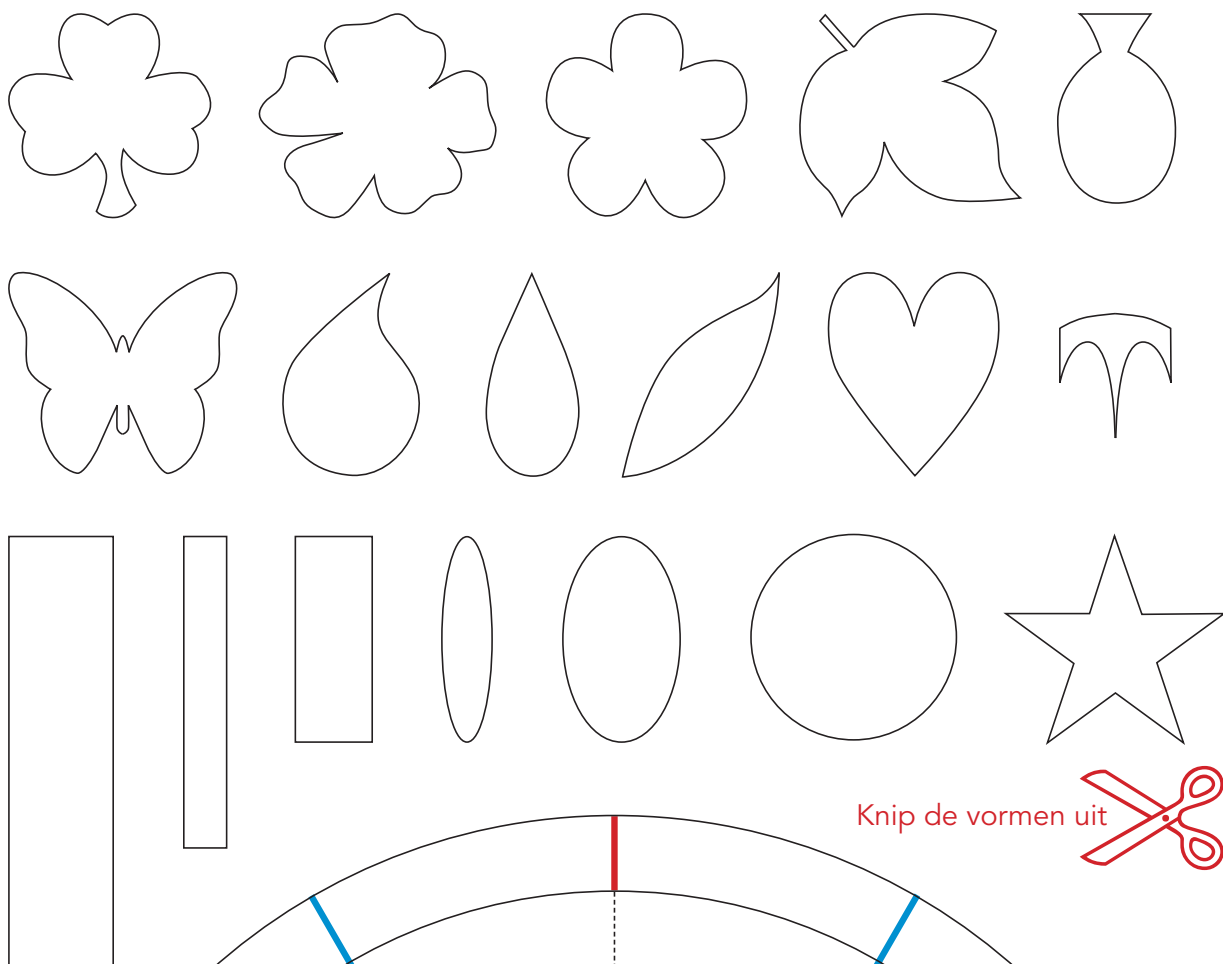
Purmerends Museum

Kaasmarkt 20

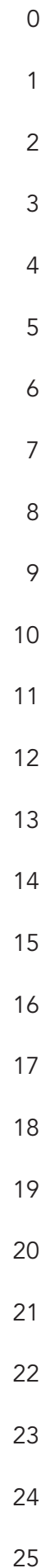
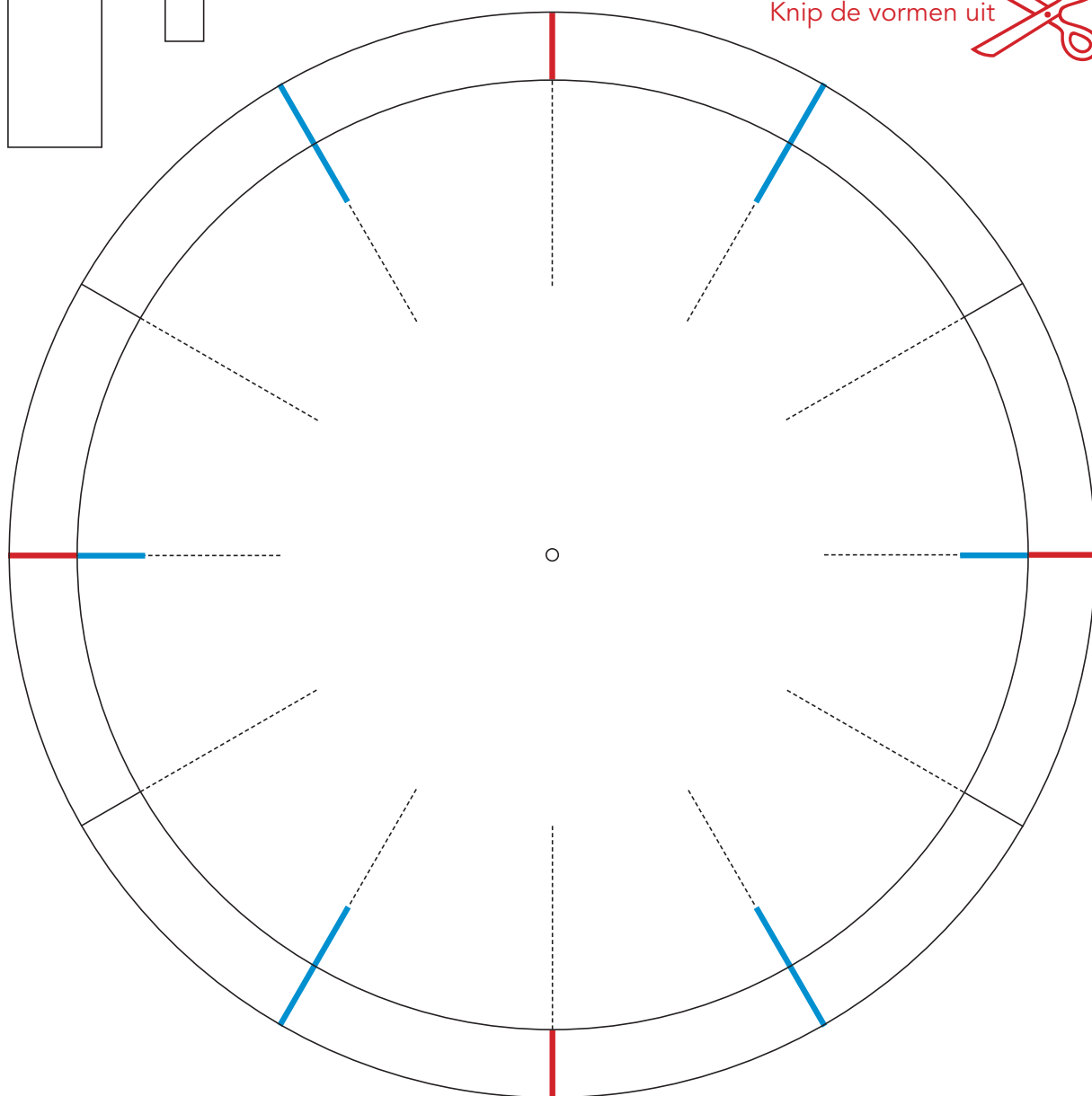
1441 BG Purmerend

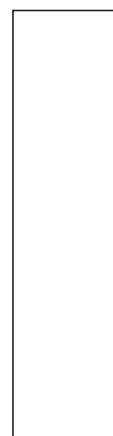
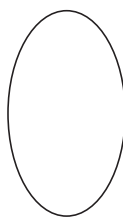
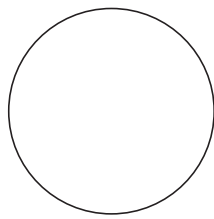
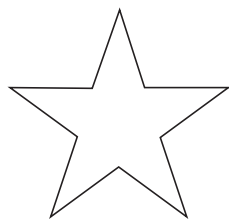
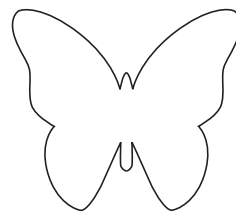
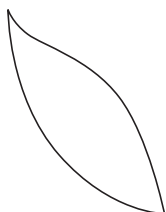
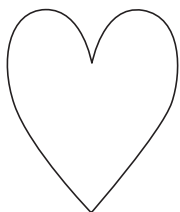
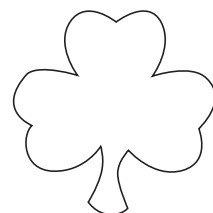
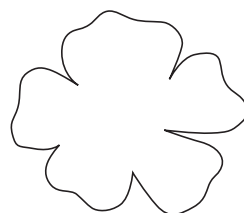
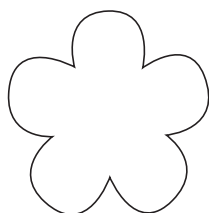
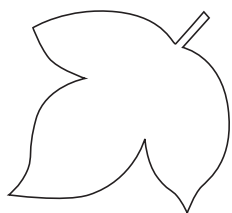
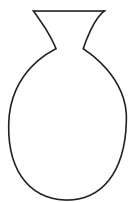
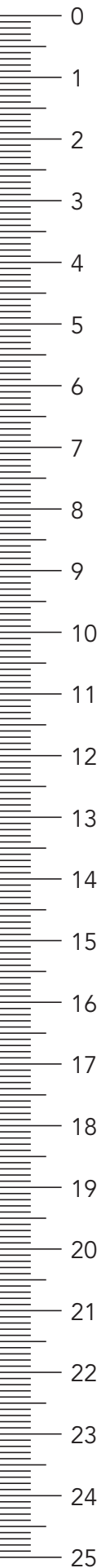
Sjabloon als hulpmiddel bij tekenen

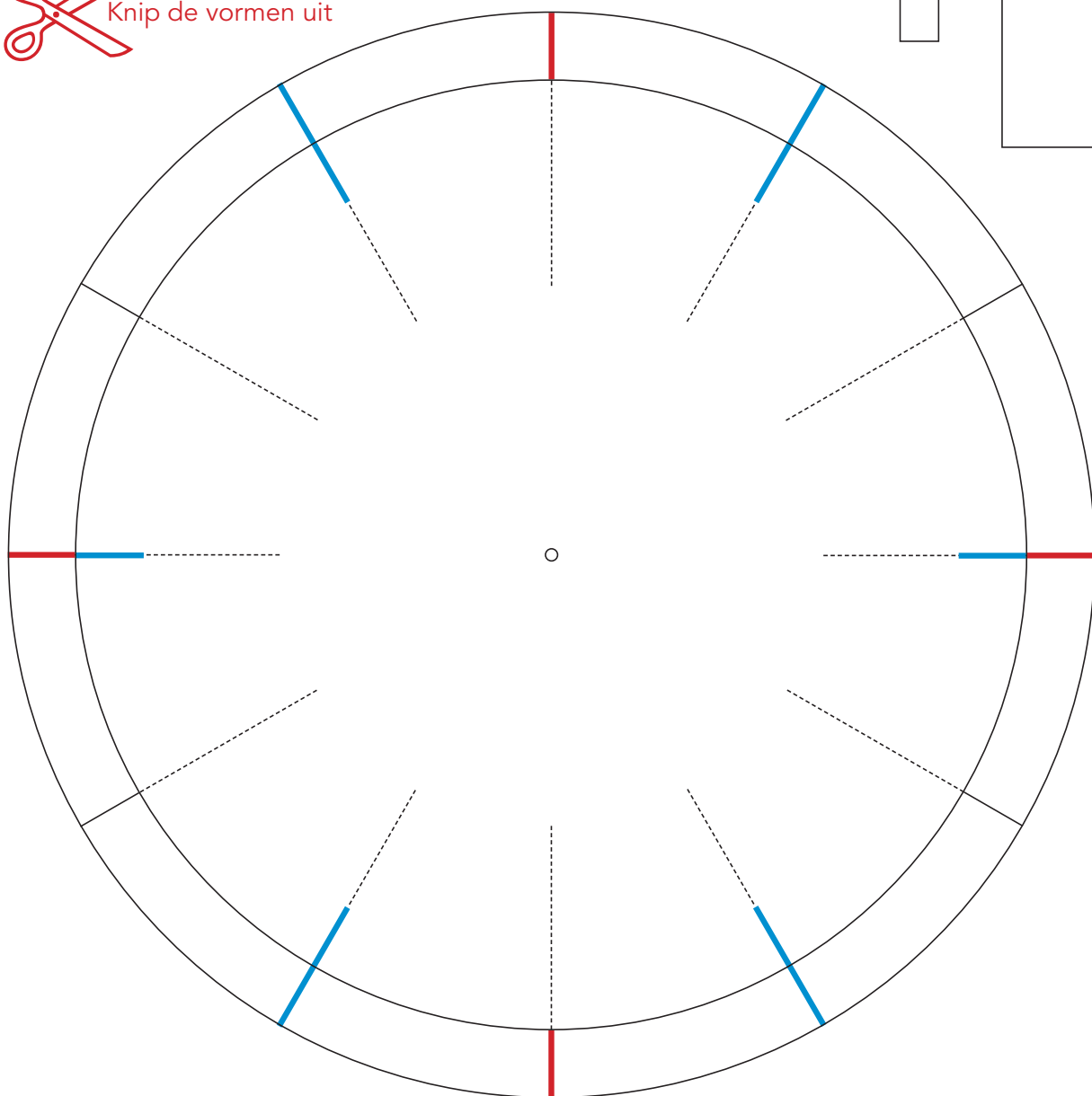
Knip de vormen uit

Sjabloon als hulpmiddel bij tekenen

Knip de vormen uit

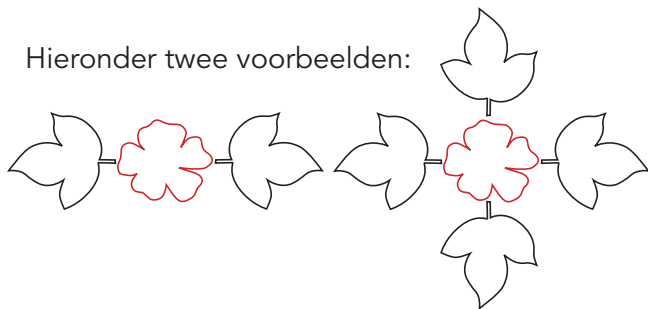

Sjabloon als hulpmiddel bij tekenen

Het sjabloon kun je als hulpmiddel gebruiken om zelf een ontwerp te maken.

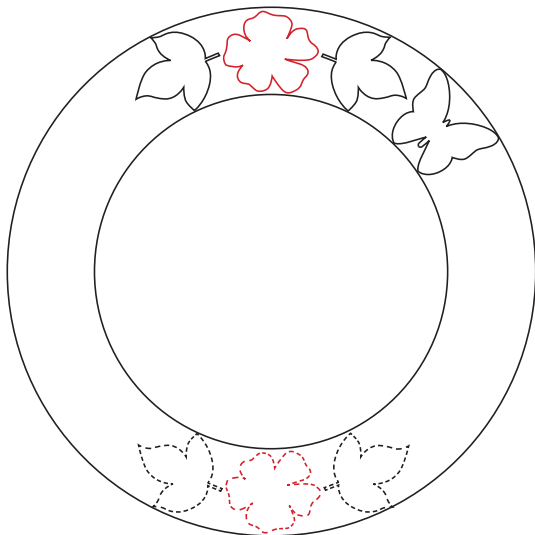
Knip de vormen die je leuk vindt zo precies mogelijk uit. Deze vormen kun je gebruiken als mal door ze om te trekken met potlood. Wanneer je de vormen herhaalt krijg je een patroon.

Hieronder twee voorbeelden:

De cirkelverdeler is handig een bord of cirkel in gelijke stukken te verdelen. Net als een taart. Wanneer je een cirkel in 4 gelijke stukken wilt verdelen gebruik je de rode streepjes. Voor 6 gelijke stukken gebruik je de blauwe streepjes en voor 12 gelijke stukken gebruik je de zwarte streepjes.

Knip de cirkelverdeler uit en leg deze in het midden van de ronde vorm. Maak met een potlood de streepjes op de cirkelverdeler net wat langer op je eigen ronde vorm. Pak één van je uitgeknipte vormpjes uit je sjabloon en leg die in het midden van het streepje. Trek vervolgens de vorm om. Dit herhaal je bij alle streepjes. Wissel de vormpjes af.

Op deze manier kun je 'systematisch' een ontwerp maken. Bloem boven, bloem beneden, bloem links, bloem rechts. Blaadjes naast de bloem, links en rechts. Tussen de blaadjes in kun je vervolgens een hele nieuwe vorm toevoegen. In het voorbeeld is het een vlinder.

Zo bouw je stap voor stap je ontwerp op.

Het gaat om de herhaling van vorm, patroon en kleur.

Tip 1: om een blaadje te 'spiegelen', zodat het steeltje aan de andere kant zit, kun je de uitgeknipte vorm omkeren en dan omtrekken. Je kunt het uitgeknipte blaadje dus aan twee kanten gebruiken.

Tip 2: In het sjabloon zie je de vormen van een hartje, een 'komma' en een druppel. Als je daar een takje aan tekent, worden deze vormen ook blaadjes.

Tip 3: Je kunt natuurlijk ook zelf een vorm tekenen en uitknippen om als mal te gebruiken.

Tip 4: Misschien kun je ook thuis of in de klas dingen vinden die je kunt gebruiken als malletje om een ontwerp mee te maken. Denk aan een rolletje plakband, een dopje of muntje om cirkels te tekenen, (lego)blokjes om vierkantjes of rechthoeken te maken.

Tip 5: In de winkels zijn ook sjablonen te koop met allerlei vormen, figuren en zelfs met letters. Die kun je ook prima gebruiken als hulpmiddel.

Tip 6: Bewaar de uitgeknipte vormpjes in een enveloppe achterin je tekenschrift.

Ruimte om te schetsen

Ruimte om te schetsen

Colofon

Opdrachtgever:
Stichting Purmerends Museum

Bedacht en ontwikkeld door:
Mirjam Bakker | www.mirjambakker.nl
Jolanda Hartog | www.jolandahartog.nl

Grafisch ontwerp en layout:
Kees de Bruijn | www.keesdebruijn.nl

Afbeeldingen:
Purmerends Museum
A. Blokdijk
Cuser collectie
Waterlands Archief
Regionaal Archief Dordrecht
Stadsarchief Delft

Gefinancierd door:
Gemeente Purmerend
in het kader van het 75-jarig bestaan van
het Purmerends Museum

Eerste druk:
8.200 stuks

Verkrijgbaar bij het Purmerends Museum

2017-2018

Purmerends Museum

PURMEREND

 NB
FAYENCE DE
PURMERENDE
HOLLANDE, FICW
1036 G DEC. F

FAYENCE
DE
PURMERENDE
 1003 B
HOLLAND
A NB

 NB.
Fayence
de
Purmerende.
Hollande.
1093 Pécot. L.
D. F.

 NB. B.
Fayence
de
Purmerende
Hollande
Dec. F
1014

 NB
FAYENCE DE
PURMERENDE
HOLLANDE G.W.
1052 D. DEC. F

 NB DEC. F
1099
Fayence
de
Purmerende
Hollande

